

Секція 11. Регіональна економіка.

LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT PLANNING: PARTICIPATION OF THE LOCAL COMMUNITY.

ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: УЧАСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.

Vasylchenko G.V.

Васильченко Г.В.

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту та
адміністрування ІФНТУНГ*

Vasylchenko S.M.

Васильченко С.М.

*к.е.н., доцент кафедри теоретичної і
прикладної економіки ПНУ імені В. Стефаніка
sergo_v@ukr.net*

Люди, їхні ідеї, знання та інтелект, їхнє бажання і вміння колективно розв'язувати існуючі проблеми громади - є важливим фактором конкурентних переваг в сучасних умовах. Це - соціальний капітал спільноти. Найціннішим капіталом (активом) територіальної громади - є сама громада. Розвинутий соціальний капітал тісно пов'язаний з економічним розвитком суспільства: дослідження підтверджують, що активний економічний ріст відбувається саме у тих країнах, де є спільна участь громади в ухваленні рішень та розв'язанні місцевих проблем, працюють мережі громадських об'єднань, існує корпоративна культура колективного планування, налагоджена співпраця влади, бізнесу та громади. «Соціальний капітал формується з активної громади і є складовою капіталу нації, це інтегрований показник результату колективної дії окремих людей та груп, які внаслідок синергетичного ефекту спільних та узгоджених дій отримують вищі соціально-економічні результати».[1] Демократія починається з оселі кожного громадянина і не зводиться лише до періодичного відвідування виборчих дільниць. Сьогодні питання про участь

громадськості в процесі планування та прийняття управлінських рішень перемістилось на передній план порядку денного оновлення влади. Ріст вимог суспільства щодо більшої прозорості та підзвітності влади, більшої ролі громадськості в процесі прийняття рішень – це відповідь на питання «як зробити владу ефективною?». «Є сподівання на те, що коли влада зробить крок назустріч людям, більше людей братиме участь у суспільному житті, а це... ключова складова самоуправління ... це їх вагомий голос у рішеннях в публічній сфері, від яких залежить розвиток та їхнє майбутнє. Згодом такі кроки допоможуть долати бідність та забезпечувати рівні права для всіх груп».

[2]

Способи залучення громадян до планування та прийняття рішень на всіх рівнях можуть бути предметом дискусії та активно вивчаються вченими, політиками і громадськими діячами. Однак, можна з впевненістю стверджувати, що безумовною довгостроковою сучасною тенденцією стає підвищення ролі громадськості в процесах прийняття рішень. Для того, щоб розробити дієву стратегію місцевого розвитку необхідно залучити до цих процесів як можна більше зацікавлених сторін. Відкритість процесу та залучення зацікавлених осіб – основна умова формування сприятливих умов для розвитку. Залучення зацікавлених осіб до розробки стратегії місцевого розвитку повинно бути широким, справедливим, рівноправним і добре організованим заздалегідь. Зацікавлені сторони мусять бути представлені трьома групами: місцевою владою (державний сектор), бізнесом (приватний сектор) і неурядовими неприбутковими організаціями (громадянське суспільство) (Рисунок 1.)

Типовий перелік представників зацікавлених сторін в місцевому економічному розвитку.

Державний сектор (місцева влада)	• Обрані посадові особи• Органи місцевого самоврядування та їх структурні підрозділи

	• Районні, обласні та загальнодержавні управління та агенції, які відповідають за планування та управління економічним розвитком та здійснюють регуляторні функції • Науково-дослідні установи, університети, коледжі
Приватний сектор (бізнес)	• Великі підприємства • Малі, середні та дрібні підприємства, приватні підприємці • Забудівники (промислове, комерційне та житлове будівництво) • Банки, кредитні спілки та інші фінансові установи • Торгово-промислові палати та інші бізнес-асоціації • Агенції, ради та асоціації підприємців, посередники з підтримки та розвитку бізнесу (бізнес-центри, фонди розвитку підприємництва тощо)
Неурядові організації (громадянське суспільство)	• Органи самоорганізації населення • Громадські організації • Місцеві школи та клуби • Організації та асоціації, які представляють інтереси громади • Організації та асоціації, які орієнтовані на питання місцевого економічного розвитку • Профспілки та інші професійні асоціації

Рисунок 1.

Робота над стратегією повинна бути налаштована так, щоб між учасниками налагоджувались довгострокові партнерські стосунки. Кожна група зацікавлених сторін вносить в стратегію свої особливі бачення перспективи, специфічні пріоритети та необхідні ресурси, і тим самим сприяє створенню ефективної стратегії МЕР, а також надає усім сторонам стимулів та мотивації втілювати плани у життя. Колективна участь громади сприятиме створенню атмосфери взаємного довір'я (міжособистісного та довір'я до влади), формуванню соціального капіталу та корпоративної культури, а в подальшому - реалізації проектів та заходів стратегії. За активної участі громади може бути створена реалістична та актуальна стратегія місцевого розвитку. Але у кожній з визначених груп зацікавлених сторін (державний сектор, приватний сектор, громадянське суспільство) треба виділити таких представників (осіб чи організацій), які можуть впливати на розвиток (планування та реалізація), або на яких питання місцевого розвитку впливають у першу чергу. Звичайно, бізнес – є ключовим суб'єктом з кола зацікавлених сторін, основним рушієм економічного розвитку територій, але для країн з перехідною економікою (до яких належить і Україна) основну роль щодо перспектив місцевого економічного розвитку відіграють, як правило, підрозділи місцевої влади та створені нею агентства. Це зумовлено їхнім суттєвим впливом (як прямим так і не прямим) на місцевий економічний розвиток.

Планування колективної участі на практиці - це добре організована система постійного залучення зацікавлених сторін, яка складається з низки заходів – від опитувань, фокус-груп, форумів тощо до координаційних комітетів, робочих груп, колегій і консультативних рад, до яких входять зацікавлені сторони. Планування та реалізація МЕР, що здійснюється на засадах колективної участі, створюють цілу низку потенційних переваг:

- виробляє почуття причетності до громади та відповідальності за роботу в рамках проекту;

- забезпечує краще розуміння проблем МЕР та рівня їхньої складності;
- створює підґрунтя для розв'язання пріоритетних проблем міжгалузевій основі;
- враховує широкий спектр пропозицій та ідей для поліпшення планування, управління розвитком;
- сприяє розширенню прав і можливостей зацікавлених сторін;
- гарантує успішну реалізацію стратегій і досягнення консенсусу інтересів.

Список літератури

1. В.П.Єларгін. Про сутність поняття “соціальний капітал” та його роль у розбудові сучасної держави - [Електронний ресурс]. – Доступний з

<http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2011-1/doc/1/05.pdf>

2. Harry Blair. Participation and accountability at the periphery: democratic local governance in six countries - World development. Vol.28, # 1- [Електронний ресурс]. – Доступний з

http://econpapers.repec.org/article/eeewdevel/v_3a28_3ay_3a2000_3ai_3a1_3ap_3a21-39.htm